

לך לך: אב המון גוים

בראשית פרשת לך לך פרק יז פסוק ה

וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם כִּי אַב הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְתִּיךָ:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יג עמוד א

אברם הוא אברהם, בתחלה נעשה אב לארם, ולבסוף נעשה אב לכל העולם כולו. שרי היא שרה, בתחלה נעשית שרי לאומתה, ולבסוף נעשית שרה לכל העולם כולו. תני בר קפרא: כל הקורא לאברהם אברם - עובר בעשה, שנאמר: דוהיה שמך אברהם. רבי אליעזר אומר: עובר בלאו, שנאמר: הולא יקרא עוד [את] שמך אברם. אלא מעתה הקורא לשרה שרי הכי נמי? - התם, קודשא בריך הוא אמר לאברהם: ושרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה. - אלא מעתה, הקורא ליעקב יעקב הכי נמי? - שאני התם, דהדר אהדריה קרא, דכתיב זויאמר אלהים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב. מתיב רבי יוסי בר אבין ואיתימא רבי יוסי בר זבידא: חאתה הוא ה' האלהים אשר בחרת באברם! - אמר ליה: התם נביא הוא דקא מסדר לשבחיה דרחמנא מאי דהוה מעיקרא

צל"ח מסכת ברכות דף יג עמוד א

שם תני בר קפרא כל הקורא לאברהם אברם וכו'. הרי"ף והרא"ש השמיטו כל זה ולא הביאו כלל, והדבר תמוה למה לא הביאו והלא הוא דבר הנוהג לידע לזהר שלא לקרוא לאברהם אברם, וגם הרמב"ם לא הזכיר דבר זה בחיבורו הגדול. וגם תימה על רבינו הגדול שלא הזכיר דין זה בסמ"ק שלו במנין המצות, וכן כל מוני המצות לא הזכירו מצוה זו כלל, ולפי מספרם שנשלם להם מנין תרי"ג בלי מצוה זו, א"כ ניתוספו שתי מצות אחת עשה ואחת לא תעשה, ושום פוסק לא הזכיר איסור זה רק המג"א בסימן קנ"ו [ס"ק ב'. וע"ש בהגהות דגול מרבבה]. והבאר שבע בדף ל' ע"ד כתב שמדלא מנאום מוני המצות מכלל שהוא רק אסמכתא בעלמא, ודבריו דחוקים, ועוד אכתי מה יענה למה השמיטו הרי"ף והרא"ש איסור זה, ואטו איסור דרבנן אינם מעלין בחיבורם, ופשיטא שקשה על הרמב"ם שלא הזכירו בחיבורו הגדול, והמהרש"א בחי' אגדות נשאר בצ"ע בזה.

(יח) מכירת ביהכנ"ס של כפרים
בדין קדושת דמים
או"ח סימן קנג

שם במג"א (סי' קנג ס"ק טז)³⁷, טעם המשאת בנימין הוא דהוי כאבידה לכל העולם שיש להם חלק בה, ומוכרין אותה בשביל הבה"כ שכבר בנו אותה על דעת מכירת הישנה, וחילול חליפיהן על הוצאות חדשה, ועי"כ יהי לכל העולם חלק בחדשה. אלא דדבר כזה צריך לעשות עפ"י ב"ד מעיקרא, להתנות שעל סמך זה ימסרו לרבים, וכן אח"כ ימכרו עפ"י ב"ד עי' סי' רצב (סעי' כ) בחו"מ וסי' רסז³⁸.

ודע שאני מסופק בכל מקום דחיילא קדושה על הדמים, אי יכולין למכור בהקפה ותחול קדושה על הדמים בעת פירעון. וכן אי יכולין לסלק בזה לבע"ח שהלוה על דבר שבקדושה או על פדיון שביום וכדומה.

(יט) האיסור לקרוא לאברהם אבינו 'אברם' - האם הוא רק בחיי חיותו
או"ח סימן קנו
לסי' קנו במג"א³⁹.

עיין חידושי אגדות רש"א (נלוט יג, ב) הקורא לאברהם⁴⁰. ולי נראה דרק בפניו היה אסור, לא אחר מיתתו⁴¹, דלא גרע ממקלל לאחר מיתה דהיינו שמבוזהו, ובודאי הא דקריי' אב לא אב

ע"ה ענין זה נמצא בכתי"ק מזמן קדום גם בנוסחא זו:
ברכות יג, א, עי' ח"א רש"א תמה אפוסקים שהשמיטו, ולי נראה דלא נאסר כי אם לקרות בחייו בפניו, משא"כ עכשיו.

ממש הוא. אך בחיי יצחק יש לעיין כיון שהאדם נקרא גם על שם אביו כמבואר גבי גיטין ע"ה.

(כ) חיוב זימון כשסיים לאכול לפני חבריו
או"ח סימן קצג

לסי' קצג סעי' ב ט"ז ס"ק ו, דין אם הקדים אחד מהשלושה לאכול כזית, אי רשאי לגמור ולברך בפני עצמו.

עיין תוס' ר"פ שלשה שאכלו (נלוט מה, ב ד"ה שלשה נסוה"ד)⁴². ע"כ מיירי בלא אכל עוד עמהם כזית כי אם כל שהוא, דאל"כ הוי סעודה עכשיו עכ"פ, אלא דקמ"ל דלא נימא כיון שרצה לאכול עוד עמם ואכל כל שהוא הוי כנתן דעתו לאכול, קמ"ל, דוק. ומ"ד הב' [דירושלמי שם⁴³] צ"ל אף שאין הב' מחויבים להפסיק לו והוא רוצה לברך, צריך להמתין להם, זה מיקרי חייב בזימון.

ודע, שי"ל אם דוקא האיש המוקדם יכול ללכת למקום אחר, או גם אחד משנים האחרים יכול ללכת למקום אחר, דוק. ודע, דלר' יהודה⁴⁴ מסתמא הני שיעורי כביצה.

(כא) צירוף נשים לזימון
או"ח סימן קצט

לסי' קצט סעי' ו, דין אין נשים מצטרפות לזימון עם אנשים.

מקורות וצינונים

איסורא, וצריך עיון. ויעוי' בבאר שבע (תמיד ספ"ק ד"ה מנין) דכתב דמוני המצוות לא הביא לאו זה, הואיל וקרא אינו אלא אסמכתא בעלמא. [וכ"כ הפר"ח (או"ח סו"ס טז) ובשיירי כנסת הגדולה (סוף ספר כללים נפרדים אות כד)].
מיהו, הערת המהרש"א במקומה עומדת מדוע הפוסקים השמיטו האי דינא.
41. יעוי' במשמר הלוי (ברכות יג, א) ובפניני רבנו יחזקאל (פניני תורה סי' ג) משי"כ לבאר דברי רבינו.
42. ז"ל התוס': 'כלומר אם האחד התחיל קודם חברו בכזית או ודאי אם גמרו סעודתם יחד חייבים לזמן אבל רשאי לגמור זה בלא זה ולברך'.
43. ברכות פ"ז ה"א, הובא בתוס' הנ"ל.
44. ברכות מה, א.

37. ז"ל המחבר (שם סעיף ז): 'זהא דבהכ"נ נמכר, הני מילי של כפרים שאין באים אנשים ממקומות אחרים, שלא נעשית אלא לבני הכפרים לבדם'. ובהמשך דברי הרמ"א כתב המג"א (ס"ק יז) בתו"ד וז"ל: 'כתב המשאת בנימין (סימן לג) באתרא דלא שכיחי רבים דאתי מעלמא נקרא כפר אף על גב דשכיחי רבים עוברים ושבים לפרקים כיון דלא קביעי בעיר אלא עוברים ושבים דרך עראי נקרא כפר'.
38. יעוי"ש סעיף כו.
39. ז"ל המג"א (סק"ב): 'הקורא לאברהם אברם עובר בעשה ולאוי'.
40. ז"ל המהרש"א [בסו"ד]: 'ודע כי הקורא לאברהם אברם לא זכרוהו הפוסקים דאית ביה לאו ועשה, ואפי' לא היה רק אסמכתא בעלמא הוה להו להזכיר דאית ביה מיהא

שו"ת מנחת יצחק חלק ד סימן ל

בנדון אמירת קדיש להבת, ובנדון אם מותר לכתוב ABRAM על אאע"ה = אברהם אבינו עליו השלום = ובנוגע להמתרגמים / למתרגמים / התורה ללשון לעז.

ב"ה שוכט"ס אל כ"ק ידי"נ הגה"צ המפורסם לשבח ולתהלה וכו' קש"ת מוה"ר שי"ש רבין הלברשטאם שליט"א האדמו"ר מציעשנוב כעת חובק"ק ברוקלין יצ"ו.

וע"ד שכתב כהד"ג שליט"א בזה"ל, אבקשו שיאבה בטובו להשיב לי בהזדמנות הראשונה, אודות ספרי לימוד באנגלית, שלומדים היסטאריע / היסטוריה / בישיבות קטנות בפה, וכותב"ל, על אאע"ה ABRAM בלא H, אם אין זה נכנס בגדר איסור, מה שאמרז"ל, כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה, - ואולי ההקפדה דוקא בלה"ק, =בלשון הקודש = שיש משמעות לאות ה' כדרשת חז"ל אב המון גוים, משא"כ להבדיל אותיותיהם אין להם שורש וענף, ומה יעשו בלשונות האומות שאין להם מבטא H בכלל, רק קורין ל - H, גע, ונשמע ABRAGAM אבקשו שיאבה ברוב צדקתו לברר הדבר במוקדם מפני שנוגע למעשה עכלה"ט.

(א) הנה אף דבודאי לכתחילה אין נכון כן, וגם כפי מה שאמרו בקיאים בתרגום האנגלית, מתרגמים בכל פעם על אברהם ABRAHAM, ובודאי טעות נזדקרה בתרגום האנגלית דשם, - אבל אין להרעיש על זה, - דהנה אף דהעתיק המג"א (סי' קנ"ו) להלכה, מה דאיתא (ספ"ק דברכות), הקורא לאברהם אברם עובר בעשה ול"ת עיי"ש, - וכן ראיתי בס' בית שמואל (א"ע שמות אנשים אות א'), שכתב, אברהם, כן יש לכתוב מן הסתם, שכולם נקראו על שם אברהם אבינו, שאמר הקב"ה, ולא יקרא עוד את שמך אברם, והי' שמך אברהם, וכתב מהרש"ל אם לא שיש בקבלה שאותה המשפחה נקראו בשם אברם על איזה סיבה, כי לפעמים אביו חי ונקרא אברהם, ושם אבי אשתו ג"כ אברהם ומת, ורוצה לקרות בנו אחריו, לכן נקרא שמו אברם ע"כ, - ובטיב גיטין שם, כתב דכ"כ בס"ט בשם רש"ל ודמש"א עיי"ש, - וע"ע בטיב גיטין (באמצע אות ל'), שכתב בזה"ל, ואפשר לומר דוקא התם, דעיקר תולדות שם זה, הוא אברהם, והקורא לאברהם אברם עובר בעשה, ואין מקום לשם אברם כלל, רק שנאמר שבא ע"י איזה סיבה וכו' עיי"ש.

(ב) וראיתי בשדה חמד (מע' כ"ף / כ"ו / כללים כלל פ"ג), דהוכיח מדברי הפוסקים הנ"ל, דמה שאמרו כל הקורא, אינו לאינש דעלמא דנקרא בשם אברהם וכו' עצמו, אלא כל הנקרא בשמו, הרי הוא בכלל כל הקורא וכו', והרב דברי מנחם (בד' פ"א או ט"ו) כתב בשם הרב אורות אלים, דרבים אין נזהרים בזה וכו' ולמיחש בעי וכו', וכתב על דבריו, ואתמהה דפשוט מה שאמרו כל הקורא, אינו לאינש דעלמא דנקרא בשם אברהם וכו' עיי"ש, ולפי הנז"ל, נראה דצדקו דברי הרב אורות אלים וק"ל עכ"ל, - - אמנם כנודע, גם אצל מדקדקים, אנו רואים שקורים לכינוי את בניהם, בשם אברם לקיצור השם מאברהם, או אברמיל, לשם געגועים וכיב"ז.

והנראה לענ"ד בזה, דבודאי אין איסור לקרוא את בנו בשם עריסה, אברם, כמ"ש הפוסקים הנ"ל, באם יש איזה סיבה לזה כנ"ל, וגם מציינו (בגיטין נ' ע"א), והתני אברם חוזאה עיי"ש, כמו שציין לזה בתשו' מהר"י ברונא שהביא בס"ש, והובא ג"כ בט"ג שם (אות ד'), וע"כ הטעם, דרק אם קורא בנו אברהם, על שם אברהם אבינו, אז יש איסור לקרוא בשם אברם, ולא אם נקרא בכוונה לא על שם אברהם אבינו, וכ"כ בחדושי מהר"צ חיות (לגיטין) שם, וחיידוש שלא הביא מתשו' מהר"י ברונא לראי' לדבריו, דהגרסא, אברם חוזאה, ולא אבימי חוזאה, כמו שרצה להגיה בסדר הדורות עיי"ש, - ובזה נראה דאף דבנוגע לעיקר השם, כתבו הפוסקים הנ"ל, שכולם נקראו על אברהם אבינו כנ"ל, אבל בודאי מה שמקצרין השם, או קורין לגעגועים, בזה מכוונים רק לבניהם בעצמם, ולא לכוונה על אברהם אבינו ואין איסור בדבר כנלענ"ד.

(ד) אמנם לעיקר האיסור של הקורא לאברהם אברם וכו', מבואר מדברי הפוסקים הנ"ל, דנקטו כן להלכה למעשה, - אבל ראיתי במהרש"א בחידושי אגדות (ברכות י"ג ע"א ד"ה עובר), שתמה על מה שלא זכרוהו הפוסקים, לאיסור דהקורא לאברהם אברם, ואפילו לא הי' רק אסמכתא בעלמא, הוה להו להזכיר, דאית בי' מיהא איסורא וצ"ע ודו"ק עכ"ד, - והנה מה שכתב דהוי רק אסמכתא בעלמא, כן פשיטא לי' להפר"ח (סוסי"ז), אבל גם איסורא הי' להו להזכיר, - וראיתי בדגול מרבבה על המג"א שם, שהעיר על מה שהעתיק איסור הנ"ל, בזה"ל, לא מצאתי זה במנין המצות, ועי' בשו"ת כנה"ג (בסוף הספר בכללים נפרדים אות כ"ה) עכ"ד, ולא נודע אם כוונתו להשיג על ההלכה

למעשה בזה, או רק להערה בעלמא, במה דלא הוזכר במנין המצות, - אבל דבריו מבוארים ביתר שאת בצל"ח (ברכות שם /דף י"ג/), דחולק על עיקר ההלכה כדלהלן.

(ה) הנה הצל"ח שם האריך להוסיף להפליא בזה, על הרי"ף והרא"ש דהשמיטו כ"ז, ולא הביאו כלל, והדבר תמוה, הלא הוא הדבר הנוהג, לידע ליזהר שלא לקרוא לאברהם אברם, וגם הרמב"ם לא הזכיר דבר זה, בחבורו הגדול, וגם תימא על רבינו הגדול שלא הזכיר דין זה בסמ"ק שלו בענין המצות, וכן כל מוני המצות לא הזכירו מצוה זו כלל, ולפי מספרם שנשלם להם מנין תרי"ג בלא מצוה זו, א"כ נתוספו שני מצות, אחת עשה ואחת ל"ת, ושום פוסק לא הזכיר איסור זה, רק המג"א (בסי' קנ"ו), והבאר שבע (בדף למ"ד /ל" /ע"ד), כתב, שמדלא מנאום מוני המצות, מכלל שהוא רק אסמכתא בעלמא, ודבריו דחוקים, ועוד אכתי מה יענה למה השמיטו הרי"ף והרא"ש איסור זה, ואטו איסור דרבנן אינם מעלים בחיבורם, ופשיטא שקשה על הרמב"ם שלא הזכירו בחיבורו הגדול, והמהרש"א בח"א נשאר בצ"ע בזה, - וכן קשה לו הרבה, על דברת הש"ס שם, אברם הוא אברהם (ד"ה א' א'), בתחילה וכו', דמה ענינו להך דלעיל, - וחדש לומר שזה סיפא דברייתא דלעיל, והמה דברי חכמים שהשיבו לכן זומא, שאברם הוא אברהם, שאפילו אחר שקראו הקב"ה אברהם, עדיין אברם הוא אברהם, שלא נעקר שם אברם ממנו, ובן קפרא ור"א ס"ל כבן זומא דנעקר יציאת מצרים לגמרי, כי לא ילפינן מיעקב, דשאני יעקב דאהדרי' קרא, אבל אברם דלא אהדרי' קרא, אברם איננו אברהם, ועובר בעשה או ל"ת, - והחזיק דבריו עפ"י התוספתא שם (פ"א), דמפורש כדבריו, דבתר דקאמרי, לא שתעקר יצי"מ = יציאת מצרים = וכו', איתא, כיוצא בו ולא יקרא עוד שמך יעקב וגו', כיוצא בו א"ת ראשונות וגו', כיוצא בו שרי אשתך וגו', כיוצא בו לא יקרא עוד שמך אברם וגו', בתחילה אב לארם וכו', ואעפ"י שחזר וקראו אברהם, אברם אינו לגנאי וכו' עיי"ש, - ובזה האריך להוכיח דהלכה כחכמים, דדרשו כל ימי חיך היינו לימות המשיח, - לא מיבעי' להרי"ף והרא"ש, דביאר דעתם, דס"ל דאין יציאת מצרים נוהג בלילות, אלא אף להרמב"ם דס"ל (בפ"א מק"ש), שמזכירים יצי"מ בלילות, מ"מ בהך דרשה דכל ימי חיך, ס"ל כחכמים דלהביא ימות המשיח, - וממילא ליתא לדבן קפרא ור"א, ומותר לקרות לאברהם אברם עיי"ש, וכן כתב התורה תמימה (לך י"ז ה'), בלשון, ולי נראה פשוט, דכפי המתבאר מתוספתא (ברכות פ"א), לא קי"ל כל דין זה עיי"ש, וחדוש שלא ראה שכבר קדמו הצל"ח כן.

(ו) אמנם חוץ מגדולי האחרונים הנ"ל, לא ראיתי עוד שיסברו כן, - ועי' בתשו' שבות יעקב (ח"ב סי' מ"ט), באמצע התשובה דמוכח דלא ס"ל כן עיי"ש, - וגם בנוגע לדברי התוספתא, ראיתי בחי' והגהות מבעל מלא הרועים (ברכות) שם, דמפרש על מה דאיתא בתוספתא שם, ואע"פ שחזר וקורא לאברהם אברם, אינו לגנאי אלא לשבח, נ"ל, דהאיסור להקורא אברהם אברם, שמזלזל בו, שנקרא אברהם לחשיבות, שנעשה אב המון גוים, וגם שניתנו לו ה' אברים, שאינן בידו של כל אדם, וכמ"ש רז"ל, אבל כאן קורהו לשבח אברם וכו', ובכה"ג אינו עובר, דעיקר האיסור הוא הזלזול וכו' עיי"ש.

(ז) אמנם גם מדברי מלא הרועים יצא לנו קולא, דלא מיבעי' היכא דאינו קורא לזלזול, וכגון בלשונות, שאין להם H שהזכיר כהד"ג, דאז בודאי ל"ש זלזול, - אבל גם בלשונות שיש להם H כיון דאות זה אין לו שום חשיבות בקדושה, ממילא גם אם מחסרו, אינו לגנאי, וכדברי כהד"ג בזה, ואף אם יש לפלפל עוד בזה, מ"מ בצירוף דעת הצל"ח והתרו"ת הנ"ל, בודאי אין להרעיש ע"ז כמו שכתבתי. -

ושוב התבוננתי באלי' רבה ובמשנה ברורה (סי' קנ"ו), שהעתיקו הרבה דינים המבוארים במגן אברהם שם, ואת הדין של הקורא לאברהם אברם וכו', לא העתיקו, כנראה שגם להם לא פשיטא להו, את חומר האיסור להלכה, אבל י"ל דאין ראוי מהשמטה וצ"ע.

בית שמואל שמות אנשים ונשים שמות אנשים

אברהם כן יש לכתוב מן הסתם שכולם נקראים על שם אברהם אבינו שאמר הקב"ה ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך לאברהם. וכתב מהרש"ל אם לא שיש לו קבלה שאותו משפחה נקראו בשם אברם על איזה סיבה כי לפעמים אביו חי ונקרא אברהם ושם אבי אשתו ג"כ אברהם ומת ורוצה לקרות בנו אחריו לכך נקרא שמו אברם. ואם נקרא אברם ועולה לס"ת בשם אברהם או חותם את עצמו אברהם כותבים אברהם אבל אם נקרא אברם וא"י איך היה

חתימתו גם א"י איך עלה לס"ת בזה איתא דעות מחולקות אם כותבים אברם כאשר נקרא בפה כל או אם כותבים אברהם כיון דרוב הנקראים אברם נכתבים אברהם אע"ג דכתבתי כמה פעמים דאין משנין שמו אשר נקרא בו כאן י"ל דלא הוי שינוי דידוע הוא אע"פ שנקרא אברם שמו הוא אברהם ע"ש אברהם אבינו וכן היא דעת מהר"י ברונא.

שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קכט ס"כ
לה] בגט גר כותב: פלוני לט בן אברהם לה' } אבינו.

בית שמואל סימן קכט ס"ק ל"ט

ן אברה' אבינו. ואם לא כתב אבינו צריך לכתוב הגר ואם לא כתב גט פסול דמשמע שהוא בן אברה':

שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת ספר תורה סימן קלט ס"ג

ואסופי ושתוקי קורין אותו (י) <א> ג'] י [ב } בשם אבי ג' } אמו, (יא) ואם אינו ידוע קורין אותו בשם אברהם, כמו לגר)

ט"ז אורח חיים סימן קלט סק"א

לעד"נ שאין זה נכון דשמא יבא לגרש אשתו ויכתוב כן אנא פב"פ שהוא אבי אמו ובאמת אין נקרא בנו כי למשפחותם לבית אבותם כתיב נמצא הגט פסול ע"כ קורין אותו בשם בן אברהם כמ"ש אה"כ וזה ודאי אין בו פסול כי הכל בניו של אברהם דכתיב אב המון גוים כו' כנ"ל ברור

רמב"ם הלכות ביכורים פרק ד ה"ג

הגר (יב) מביא וקורא שנאמר לאברהם אב המון גוים נתתיך (יג) הרי הוא אב כל העולם כולו (יד) שנכנסין תחת כנפי שכינה, (טו) ולאברהם היתה השבועה תחלה שיירשו בניו את הארץ, (טז) * וכן כהנים ולוים (יז) מביאין וקורין מפני שיש להן ערי מגרש

שו"ת הרמב"ם סימן רצג

שאלות ששאל ר' עובדיה גר צדק מרבינו משה זצ"ל ותשובותיו.

אמר משה ב"ר מימון מבני גלות ירושלם אשר בספרד זצ"ל. הגיע אלינו שאלות מרנא ורבנא עובדיה המשכיל המבין גר הצדק ישלם יי פעלו ותהי משכרתו שלימה מעם יי אלהי ישראל אשר בא לחסות תחת כנפיו. שאלת על עסקי הברכות והתפלות בינך לבין עצמך או אם תתפלל בצבור היש לך לומר אלהינו ואלהי אבותינו ואשר קדשנו במצותיו וצונו ואשר הבדילנו ואשר בחר בנו ושהנחלת את אבותינו ושהוצאתנו מארץ מצרים ושעשה נסים לאבותינו וכל כיוצא באלה הענינים. יש לך לומר הכל כתקנם ואל תשנה דבר אלא כמו שיתפלל ויברך כל אזרח מישראל כך ראוי לך לברך ולהתפלל בין שהתפללת יחידי בין שהיית שליח צבור. ועיקר הדבר שאברהם אבינו הוא שלמד כל העם והשכילם והודיעם דת האמת וייחודו של הקב"ה ובעט בע"ז והפר עבודתה והכניס רבים תחת כנפי השכינה ולמדם והורם וצוה בניו ובני ביתו אחריו לשמור דרך ה' כמו שכתו' בתורה כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת אחריו ושמרו דרך ה' וגו'. לפיכך כל מי שיתגייר עד סוף כל הדורות וכל המיחד שמו של הקב"ה כמו שהוא כתוב בתורה תלמידו של אברהם אבינו ע"ה ובני ביתו הם כולם והוא החזיר אותם למוטב כשם שהחזיר את אנשי דורו בפיו ובלמודו כך החזיר כל העתידים להתגייר בצואתו שצוה את בניו ואת בני ביתו אחריו. נמצא אברהם אבינו ע"ה הוא אב לזרעו הכשרים ההולכים בדרכיו ואב לתלמידיו וכל גר שיתגייר. לפיכך יש לך לאמר אלהינו ואלהי אבותינו שאברהם ע"ה הוא אביך ויש לך לומר שהנחלת את אבותינו שלאברהם נתנה הארץ שנ'ב' קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה. אבל שהוצאתנו ממצרים או שעשית נסים לאבותינו אם רצית לשנות ולומר שהוצאת את ישראל ממצרים ושעשית נסים עם

ישראל אמור. ואם לא שנית אין בכך הפסד כלום מאחר שנכנסת תחת כנפי השכינה ונלוית אליו אין כאן הפרש בינינו ובינך. וכל הנסים שנעשו כאלו לנו ולך נעשו. הרי הוא אומר בישעיהג ואל יאמר בן הנכר הנלוה אל ה' לאמר הבדל הבדילני /יבדילני/ ה' מעל עמו וגו', אין שום הפרש כלל בינינו ובינך לכל דבר. ודאי יש לך לברך אשר בחר בנו ואשר נתן לנו ואשר הנחילנו ואשר הבדילנו. שכבר בחר בך הבורא יתעלה והבדילך מן האומות ונתן לך התורה שהתורה לנו ולגרים שני' הקהל חוקה אחת לכם ולגר הגר חוקת עולם לדורותיכם ככם כגר יהיה לפני י"י. תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם. ודע כי אבותינו שיצאו ממצרים רובם עובדי ע"ז היו במצרים נתערבו בגוים ולמדו מעשיהם עד ששלח הקב"ה משה רבינו ע"ה רבן של כל הנביאים והבדילנו מן העמים והכניסנו תחת כנפי השכינה לנו ולכל הגרים ושם לכולנו חוקה אחת. ואל יהא יחוסך קל בעיניך אם אנו מתיחסים לאברהם יצחק ויעקב אתה מתיחס למי שאמר והיה העולם. וכך מפורש בישעיהה זה יאמר לי"י אני וזה יקרא בשם יעקב וגו'. וכל מה שאמרנו לך בענין הברכות שלא תשנה כבר ראייה לזה ממסכת בכורים תמן תנינן הגר מביא ואינו קורא שאינו יכול לומר אשר נשבע י"י לאבותינו לתת לנו. וכשהוא מתפלל בינו לבין עצמו אומר אלהינו ואלהי אבות ישראל. וכשהוא מתפלל בבית הכנסת אומר אלהינו ואלהי אבותינו זהו סתם משנה. והיא לר' מאיר ואינה הלכה אלא כמו שנתפרש בירושלמיט תמן אמרינן תני בשם ר' יהודה גר עצמו מביא וקורא מאי טעמיה כי אב המון גוים נתתיך לשעבר היית אב י לאברהם מיכאן ואילך אב לכל הבריות. ר' יהושע בן לוי אמר הלכה כר' יהודה. אתא עובדא קמיה דר' אבהו והורי כר' יהודה. הנה נתברר לך שיש לך לומר אשר נשבע י"י לאבותינו לתת לנו. ושאברהם אב לך ולנו ולכל הצדיקיםיא ללכת בדרכיו והוא הדין לשאר הברכות והתפלות שלא תשנה כלום. וכתב משה ב"ר מימון זצ"ליב

שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדרים סימן ריז ס"מ

דר מבני נח, אסור באומות העולם ומותר בישראל. א- נדר מזרע אברהם, אסור בישראל <לה> ובגרים ומותר באומות העולם, <לו> אפי' בבני ישמעאל ועשו.

ט"ז יורה דעה סימן ריז ס"ק ל"ה

ובגרים. לא נמצא לזה מקור ונראה דיליף לה מדמצינו לענין ברכה שהגר יכול לומר אלהי אבותינו שנאמר כי אב המון גוים נתתיך כמו שכתבו התוס' בפרק הספינה דף פ"א: